

КИРИЛ ХАВЕЗОВ
ЪРУИН ШОУ
ЖИВОТ И ТВОРЧЕСТВО

chitanka.info

Зрителната зала е притихнала. Спектакълът започва. Той включва новелата: „Слънчевите брегове на река Лета“ от Ъруин Шоу, На мъничкия подиум се изкачват четирима актьори. Те са изпълнители на ролите.

Започва разказ за човека, който е помнил огромно количество всякакви ненужни неща, но който никога не е имал време да узнае какво е любов, щастие, повей на вятъра и пръски дъжд. Човекът е с превръзка на очите. Отмерено, унило, безцветно звучи текстът. В него се връзва натрапчиво чукане. Тихо, сухо, неритмично. Чукане на моливи о дървени кутийки. Държат ги в ръце три изпълнителки. Те чукат все по-настойчиво, като приближават оръдията си по-близко и по-близко до главата на човека. Оръдия за изтезание. Чукането дразни, но не пречи на текста. Еднообразието на ритъма и мислите става непоносимо. И с огромно облекчение чуваме откъсващата се от това еднообразие първа гръмка фраза: „Той забрави!!!“ Акорд — и превръзката от очите е смъкната. Но нищо не се е изменило. Под първата превръзка се е оказала втора. Отново монотонно звучат чукалото и гласът. Но музиката напомня: току-що е станало нещо, нещо се е случило, а, значи, може пак да се случи. И ние чакаме. И дочакваме. Изведнъж тишината се взривява. С шум се разтварят всички прозорци и в тях нахлуват гласовете на хората, шумът на улиците и площадите. Животът. Една след друга е свалил човекът превръзките от очите си, той започва да вижда, да чува, да чувствава... И след секунда разбираме, че това е било необходимо. В този миг с особена острота се проявява твърдото убеждение, че всеки човек не е еднозначен, че той е сложен, че в него всъщност има няколко различни хора. И ние виждаме тези различни страни на един човешки характер и разбираме, че понякога тази многостранност разрушава монолитността му, която може да се придобие само в спор със самия себе. И сме присъствували при този спор, в резултат на който го става осмисляне на целия живот, отхвърляне на онова, което го опощява и обезценява. Сега противоречията в душата на човека не са важни. Настъпва синтезът. Човекът придобива своята монолитност. У него се появяват нови критерии, нови, много по-високи изисквания и към самия себе си, и към хората. Никой не би дръзнал да отнема живота... Денят, когато човекът е забравил всичко, което е заслонявало истинския живот, е станал най-щастливият му ден.

В сравнение с новелата „Слънчевите брегове на река Лета“ от Шоу тук има нещо ново — важно е сам човек да почувствува противоестествеността на онова, което упорито му се представя за живот, за да смъкне превръзката и да се избави от всички и всякакви наочници.

Тази новела може би най-ярко и картинно разкрива основния принцип в творчеството на писателя: литературата трябва да повдига определени актуални проблеми и да служи на живота.

Ъруин Шоу се е родил през 1913 година в Бруклин в семейството на дребен търговец. Като завършил училище, Шоу постъпва в Бруклинския колеж. По това време му се наложило да работи отначало в парфюмерийна фабрика, после в универсален магазин, в малка фирма, в училищна библиотека. Той кара камион, учи деца, преписва ръкописи на машина, играе в професионален футболен отбор. Впоследствие на Шоу-писателя много е послужил разнообразният жизнен опит, натрупан през тези години. В 1934 година Шоу завършва Бруклинския колеж със званието бакалавър на изкуствата и постъпва на работа в радиото.

Още първата му пиеса „Погребете мъртвите“ (1936), пропита с антивоенен патос, донесла на Шоу широка известност. Той става професионален писател и завоюва популярност като автор на цял ред пиеси и разкази, а от 1948 година, когато излязъл на бял свят първият му роман „Младите лъвове“, и като романист. Той е написал около десетина пиеси, между които: „Обсада“ (1937), „Кротки хора“ (1939), „Синове и войници“ (1944) и „Убиецът“ (1946), множество разкази, обединени в няколко сборника: „Морякът отпътува от Бремен“ (1939), „Добре дошли в града“ (1942), „Подвигът на вярата“ (1946), „Сборна рота“ (1950), „Любов в тъмната улица“, (1965), както и над петнадесет романа: „Младите лъвове“ (1948), „Тревожна атмосфера“ (1951), „Люси Краун“ (1955), „Две седмици в друг град“ (1959), „Гласове през летен ден“ (1965) и други. Ъруин Шоу е писал също така и киносценарии.

Сега той живее в Швейцария.

Романът „Младите лъвове“ е посветен главно на събитията от Втората световна война. Действието се развива през 1938–1945 година и се пренася от Австрия в Америка, оттам във Франция, Германия, Северна Африка. Италия, Англия и отново се връща във Франция и

Германия. Сред многочислените герои на романа има хора от различни националности и убеждения, представители на разни слоеве от обществото. Това е дало на автора възможност широко да покаже влиянието на Втората световна война върху съдбините на много хора и да създаде едно значително по своя хуманистичен патос и художествени достойнства произведение, обхващащо голям кръг от събития и лица.

В книгата има три сюжетни линии по броя на главните герои — американците Майкъл Уитикър и Ноа Акерман и немецка Християн Дистл. Тези три линии се кръстосват само в края на романа, в момента на развързката. До последната глава се докосват само жизнените пътища на Майкъл и Ноа, обаче и трите линии са обединени в едно неделимо цяло от замисъла на писателя.

Линията, свързана с Дистл, е посветена на изобразяването на хитлеристката армия, като се почне от окупацията на Франция и се свърши с отстъплението на немците в 1945 година под напора на войските на съюзниците. Писателят показва немската армия отвътре, гледайки света през очите на своя герой.

Двамата други главни герои — Ноа Акерман и Майкъл Уитикър стават редници от американската армия. Когато започнала войната, у всеки от тях, в различна степен и по различни мотиви, възникнало желанието да отиде на фронта. По различни пътища са вървели в живота Ноа и Майкъл и ако армията не ги е сблъскала един с друг, те, разбира се, никога не биха се срещнали. Театралният режисьор Майкъл Уитикър и евреинът без определена професия Ноа Акерман принадлежат към различни слоеве на американското общество.

С тънък усет и психологично проникновение Шоу проследява промените и преломите, които войната предизвиква в характерите и съдбините на тримата герои.

В романа са нарисувани забележителни по своята реалистичност картини на боеве. Писателят показва самоотвержеността, мъжеството и устойчивостта на обикновените хора, които се сражават на предната линия и изнасят цялата тежест на войната върху плещите си. Но макар и да е посветен главно на събитията от Втората световна война, в романа има картини и от мирното време, както и многозначителен спор за съдбата на следвоенния свят. Проблематиката на „Младите лъвове“

е извънредно широка и многообразна, тя засяга най-различни страни от човешкия живот.

Може би не всички положения в романа на Ъруин Шоу предизвикват, както се казва, пълно съгласие, но той не може да не развълнува читателя, който не е безразличен към големите проблеми на съвременността, независимо от неговите естетически склонности, тъй като е пълен с интересни мисли, точни наблюдения и човешко пристрастие.

Кирил Хавезов

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.